

Üstün Yetenekli Lise Öğrencileri Çin Problem Çözmeye Yönelik Alg Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üstün Yetenekli Lise Öğrencileri Çin Problem Çözmeye Yönelik Alg Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32303>

Özet

Üstün Yetenekli Lise Öğrencileri İçin Problem Çözmeye Yönelik Algı Ölçeği, **üstün yetenekli** lise öğrencilerinin problem çözme süreçlerine yönelik algıları ve kendilerini yeterli görme düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, Sarıkaya ve Özgöl tarafından geliştirilmiştir. Yapılan faktör analizleri neticesinde, toplamda 22 maddeden ve üç ana faktörden oluşan bu yapı, yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirlik katsayılarına sahip olduğunu kanıtlamıştır. Ölçek, eğitim psikolojisi ve özel yetenekler eğitimi alanlarında, öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal süreçlerini anlamada önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Üstün Yetenekli Öğrenciler, Lise, Problem Çözme, Algı, Ölçek Geliştirme, Psikometrik Araçlar.

Yazarlar

İsmail Sarıkaya, M. Özgöl

Amaç

Ölçeğin temel amacı, Türkiye'deki **üstün yetenekli** olarak tanımlanan lise öğrencilerinin, karmaşık akademik ve günlük yaşam problemlerini ele alması biçimlerine dair öznel algıları ve yaklaşımları sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Bu ölçek, öğrencilerin problem çözme becerilerine yönelik kendilerini nasıl konumlandıklarını belirleyerek, özel yetenekler eğitiminde müfredat ve rehberlik programlarının bu algıları destekleyici yönde düzenlenmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Araştırmacılar, standart popülasyonlar için geliştirilen mevcut ölçeklerin, **üstün yetenekli** öğrencilerin benzersiz bilişsel ve duyuşsal özelliklerini tam olarak yansıtmayabileceği varsayımından hareketle, bu özel hedef kitleye yönelik spesifik bir ölçüm aracı oluşturmayı amaçlamışlardır.

Yapısal Özellik

Ölçek, bireyin problem çözme süreçlerine olan inancı, motivasyonunu ve bu süreçlere yaklaşımını kapsayan bilişsel algısal bir yapıyı ölçmektedir. Yapı, öğrencilerin zorluklarla karşılaşmalarında gösterdikleri tutumu, çözüm yollarını arama stratejilerini ve başarısızlık karşısındaki dayanıklılıklarını değerlendiren alt boyutlardan oluşmaktadır.

Ölçek, öğrencilerin problem çözme durumlarını tehdit olarak mı yoksa gelişim fırsatı olarak mı

algıladıkları ortaya koyarak, algısal farklılıkların akademik başarı ve yaratıcılık üzerindeki potansiyel etkilerini incelemeye olanak tanır.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla hem Açılmayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin teorik yapısına uygunluğunu incelemek ve 22 madde ile üç faktörlü bir yapının toplam varyansın %42.26'sinin açıkladığını göstermiştir.

Yapısal modelin örneklem verisine ne kadar uyum sağladığını kesinleştirmek için uygulanan DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri (fit indices) incelenmiştir. Bu indeks değerlerinin, kabul edilebilir veya mükemmel uyum seviyelerinde olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin ölçmeyi amaçladığı yapıyı (problem çözmeye yönelik algı) başarıyla bir şekilde ölçtüğünü ve güçlü bir yapı geçerliğine sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik çalmaları, iç tutarlılık, iki yarım test ve test tekrar test yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen güvenirlik katsayıları, ölçeğin zaman içinde ve farklı madde grupları arasında tutarlı ölçümler sağladığını göstermektedir.

İç Tutarlılık (Cronbach Alfa): .83

İki Yarım Test Güvenirliği: .82

Test Tekrar Test Güvenirliği: .83

Tüm bu katsayıların .80 ve üzerinde olması, ölçeğin yüksek düzeyde bir iç tutarlılık sergilediğini ve ölçüm sonuçlarının kararlılığını yeterli olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal temelini belirlemek üzere yürütülen faktör analizleri iki aşamada tamamlanmıştır. İlk olarak, Açılmayıcı Faktör Analizi (AFA) uygulanmış ve bu analiz, ölçeğin 22 maddeden ve üç temel faktörden oluştuğunu göstermiştir. Bu üç faktörlü yapı, ölçülmek istenen problem çözmeye yönelik algı yapısının farklı boyutlarını temsil etmektedir.

Daha sonra, bu üç faktörlü yapının farklı bir örneklem grubunda da geçerliliğini koruyup korumadığını kontrol etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, modelin teorik beklentilerle mükemmel düzeyde uyumlu olduğunu göstererek, ölçeğin yapısal bütünlüğünü güçlü bir şekilde desteklemiştir.

Araç

Test Type: Geliştirme Ölçeği

Format: Yazılı Öz Bildirim Ölçeği

Language Available: Türkçe

Population Group: Lise Öğrencileri

Age Group: Genç Yetkinlik (Lise dönemi)

Population Details: Türkiye'deki üstün yetenekli lise öğrencileri örnekleminde geliştirilmiştir.

Test Methodology: 5'li Likert Ölçeği sistemi kullanılmıştır:

1 = Hiçbir zaman

2 = Nadiren

3 = Ara sıra

4 = Sık sık

5 = Her zaman

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Ölçek Geliştirme, Faktör Analizi, Geçerlilik, Yapı Geçerliliği, Üstün Yetenek.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: ismailsarikaya@bayburt.edu.tr

Correspondence Address: İsmail Sarıkaya (Bayburt Üniversitesi)

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, akademik bir makale kapsamında yayınlanmıştır. Kullanım izinleri için sorumlu yazar İsmail Sarıkaya ile iletişime geçilmesi önerilir. Ölçeğin geliştirildiği ve yayınlandığı yıl **2015**'tir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: ustun-yetenekli-lise-ogrencileri-icin-problem-cozmeye-yonelik-algi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Sarikaya, ?. ve Özgöl, M. (2015). Üstün yetenekli lise ö?rencileri için problem çözmeye yönelik alg? ölçe?i. *Üstün Zekâ?lar E?itimi ve Yarat?c?l?k Dergisi*, 2(2), 45-57.

DOI: 10.18200/JGEDC.2015214251

Dergi Ba?lant?s?: jgedc.org

Üstün Yetenekli Lise Ö?rencileri ?çin Problem Çözmeye Yönelik Alg? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin tam metnine eri?im için yay?mlanan makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM